Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Ocak-Şubat-Mart-Nisan Cilt: 10 Sayı:1
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / January-February-March-April Volume: 10 Issue: 1 2023
www.joimar.com

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AÇIK ÖĞRETİM LİSESİNİ TERCİH ETME NEDENLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE REASONS FOR HIGH SCHOOL STUDENTS TO PREFER OPEN EDUCATION HIGH SCHOOL

***Rıdvan KÜÇÜKALİ[1], Mehmet KAYA[2]**

***e-mail:** ridvankucukali@atauni.edu.tr

[1]Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü, Erzurum, Türkiye
[2]Şehitler İlkokulu, Oltu, Erzurum, Türkiye

ÖZET

Örgün ve yaygın eğitimin sürekliliği yaşam boyu öğrenme ve kişisel gelişim için oldukça önemli bir yere sahiptir. İletişim ve teknolojinin durdurulamaz gelişimi ise hem örgün hem de yaygın eğitim uygulamalarında değişimlere yol açmaktadır. Teknoloji sayesinde hayatımıza giren uzaktan eğitim ile farklı mekanlarda bulunan bireyler eğitim süreçlerine katkıda bulunmaya devam eder. Bu gelişmelerle beraber Türkiye'de de örgün eğitimden açık liseye geçen öğrenci sayısı son yıllarda artmıştır ve bu çalışma, öğrencilerin açık liseye geçiş nedenlerini durum analizi yöntemi ile incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, yaş, cinsiyet, aile gelir durumu, üniversitede okunmak istenen bölüm, çalışma durumu, Covid-19'un etkisi, sınıf tekrarı yapılıp yapılmadığı ve açık öğretime geçiş zamanı gibi değişkenler değerlendirilmektedir. Bu araştırma, eğitim politikalarının ve uygulamalarının daha iyi anlaşılması ve geliştirilmesi için önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Keywords: Yaygın eğitim, örgün eğitim, teknoloji

JEL KODU: I20

ABSTRACT

For lifelong learning and personal growth, there must be a seamless transition between official and informal education. Both formal and informal educational practices have changed as a result of the unrelenting advancement of communication and technology. Distance education, which has become a part of our lives thanks to technology, enables people to continue participating to the educational process from different locations. Along with these changes, more students in Turkey have been switching from formal education to open high schools in recent years. Using a situational analysis approach, this study seeks to investigate the causes of students' transition to open high schools. Age, gender, family income, planned university department, work situation, the effect of Covid-19, if class repetition is practiced, and other factors were examined in the study.
Anahtar Kelimeler: Non-formal education, formal education, technology

JEL CODE: I20

GİRİŞ

Bilgi işleme süreçleri, sürekli gelişen ve değişen çağımızın şartları ile yeniden şekillenmiştir. Bilgi, önceden aktarılan teorik konumda iken teknolojinin gelişmesi ile birlikte uygulanan ve üst düzey bilişsel yöntemlerle aktif kullanılan duruma geçmiştir. Medya ve iletişim süreçlerinin gündelik hayatımızda eski çağlara oranla günümüzde daha etkin olduğu görülmektedir. Eskiden öğrenilen bilgiler geçerliğini çok uzun süreler sürdürebilmekte iken bugün öğrenilen bilgiler çok hızlı bir şekilde değişmekte ve eski bilgi konumuna gelmektedir. Bu durum ise öğrencilerin bilgi öğrenme ve bilgiyi işleme süreçlerinde farklılıklar ortaya çıkarmaktadır. Öğrenme kavram olarak farklı kişiler tarafından benzer biçimlerde ifade

edilmiştir. Öğrenme, belli başlı konular ve olgular hakkında bilgi sahibi olmak (TDK Güncel Türkçe Sözlük, 2023) biçiminde tanımlanmaktadır. Özden (2002) ise öğrenmeyi sosyal yaşantı içerisinde insanların birbirleriyle ve çevreleri ile kurmuş oldukları iletişim ve etkileşim sonucu ortaya çıkan duygu düşünce ve davranış farklılaşmasıdır. Toplumsal yaşam içerisinde kurulan iletişim ağı sonucu yaşanan davranış değişikliği öğrenme olarak ifade edilebilir (Morgan, 1993). Bilginin çeşitlendiği ve sürekli bir değişim yaşandığı günümüz dünyasında öğrenimin de sürekliliği hayati bir önem kazanmıştır (Kör ve ark., 2013). Önceden eğitim kurumları vasıtasıyla örgün olarak devam ettirilen öğretim, çağın şartları doğrultusunda, teknolojinin de gelişmesi ile hayatın her alanında var olur hale gelmiştir.

Eğitim bireylerin toplum içerisinde gerekli bilgi, beceri gibi yaşamsal döngü içerisinde varlıklarını devam ettirebilmeleri açısından okul içinde veya okuldan bağımsız olarak gündelik yaşam içerisinde doğrudan veya dolaylı yürütülen faaliyetlerin bütünüdür (TDK Sözlük, 2023). Sosyal bir hayat süren insan diğer bireylerle sürekli iletişim halindedir. Bu iletişim sürecinin yansıması ise eğitimle mümkündür. Eğitim kavramı ile okul kavramı birbiriyle doğrudan ilintilidir. Fonksiyonu toplumları eğitmek olan okulların bu işlevi dışında birçok farklı işlevi de mevcuttur. Bu işlevlerin başında bireylerin eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme ve çevresine karşı duyarlı olabilme gibi üst düzey bilişsel yetileri bireylere kazandırması gelir (Stevenson, 2007). Okulun bir diğer işlevi ise demokratik bir anlayışla toplumsal süreçlere dahil olabilecek kişiler yetiştirmektir (Dreyfus ve ark., 1999). Dewey ise okulun bireylere temel bilgi ve beceriler kazandırdığını ifade etmektedir (Dewey, 1934). İşlevleri bakımından toplumsal yaşam içerisinde hayati önem taşıyan okul bireylerin kişisel gelişimleri açısından da son derece önemlidir. Kişiler iletişim süreçlerinin çoğunluğunu okul vasıtasıyla içselleştirir. Bu yönüyle okul bireylere toplumsallık olgusu katar.

Toplumların gelişmesi ve ilerlemesinde eğitim konusu bir hayli önem taşımaktadır. Ülkemizde formal ve informal olarak devam ettirilen eğitim, bireylerin kişisel gelişimiyle birlikte toplumsal değişme ve gelişme içinde bir önkoşul olarak kabul edilebilir. Yaşam döngüsü içerisindeki gereksinimler eğitim sürecini de dinamik bir biçime getirmiştir (Yüksel, 2021). Bu sebeple de eğitim anlayışımız ve uygulamalarımızda tarihsel süreç içerisinde farklılaşmalar gözlenmiştir. Eğitim konusu ile ilgili teorik tanımlamalardan, eğitim öğretim sürecinin devam ettiği kurumların yapısından ve eğitim politikalarımızın içeriğine kadar pek çok alanda farklılaşmanın olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'de 1990'lı yıllarda uygulanmaya başlanan Temel Eğitim Reformu sonrasında eğitim sistemimizde farklılaşmalar ve değişmeler ortaya çıkmıştır. Eğitim süreci örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki başlıkta incelenmektedir. Örgün eğitim, daha önceden tasarlanmış programlar vasıtasıyla okullarda bir plan ve program dahilinde sürdürülür. Örgün eğitim belli yaş gruplarına göre tasnif edilmiş öğrencileri temele alır. Yaygın eğitim ise örgün eğitime alternatif olarak oluşturulan eğitim faaliyetlerinin bütününü kapsar. Yaygın eğitim tüm toplumla alakalı olup eğitim süreçlerine hiç dahil olmamış, süreci yarıda bırakmış ya da bitirmiş bireylere kişisel ve mesleki anlamda ilerleme sağlaması amacıyla kendi ilgi ve yeteneklerine göre yaşam boyu öğrenme olanağı tanır (Güneş, 2020). Bu yönüyle yaygın eğitim örgün eğitimin tamamlayıcısıdır.

Alanyazın tarandığında, uzaktan eğitim için birçok tanımın yapıldığını söyleyebiliriz. Uzaktan eğitim, bireylerin birbirlerinden farklı mekanlarda bulunarak iletişim teknolojileri sayesinde eğitim öğretim süreçlerine katılması olarak ifade edilebilir (İşman, 2011). Uzaktan eğitim

teknolojinin gelişimiyle birlikte farklı mekanlarda bulunan bireylerin ortak sanal sınıflara bağlanmasıyla gerçekleşir. Uzaktan eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim öğretim etkinlikleriyle kişi kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenir (Demirel, 2011). Uzaktan eğitim için farklı bir ifade ise Alkan'a (1987) göre eğitim öğretim sürecinde bazı sınırlılıklar ve imkansızlıklar sebebiyle örgün eğitime devam edemeyen bireyler için etkileşimli ortamlar vasıtasıyla sunulan eğitimdir. Öğrenme sürecine katılan bireylerin fiziksel olarak birbirlerinden bağımsız bir şekilde ve farklı ortamlarda bulunarak sürece dahil oldukları öğrenme etkinliklerinin tümü uzaktan eğitim olarak nitelendirilebilir (Uluğ & Kaya, 1997). Uzaktan eğitim süreci için hayati önem taşıyan bazı püf noktaları aşağıdaki gibi ifade edebiliriz:

- Örgün eğitime belirli sınırlılıklar sebebiyle dahil olamamış bireylerden oluşur.
- Öğrenme sürecinde katılımcılar fiziksel olarak farklı mekanlarda bulunur.
- Öğrenme süreci bireylerin yaşından bağımsızdır.
- Sanal ortamlara uygun olarak hazırlanmış materyallerden oluşur.
- Katılımcılar için fiziksel mekân farklılıkları olsa bile birbirleriyle etkileşimleri mevcuttur (Kör, 2013).

Türkiye'de örgün eğitimden açık liseye geçen öğrenci sayısı son yıllarda fazlaca artış göstermektedir. Öğrencilerin açık liselere geçiş nedenlerini araştıran çalışmalar sınırlıdır. Yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak açık lise program uygulamaları ile ilgilidir. Bizim yapacağımız çalışma ise durum analizi yöntemi ile eğitim öğretim süreci içerisinde örgün eğitimden açık liseye geçişin nedenlerini açıklayan bir çalışmadır. Yüksel (2021) yaptığı çalışmada Van ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin açık liseye geçiş nedenlerini incelemiştir. Bu çalışma teorik yapı olarak bizim çalışmamızla benzerlik gösterirken iki çalışma kapsam bakımından birbirinden farklıdır. İki çalışma arasındaki bir diğer farklılık ise Yüksel (2021) yaptığı çalışmada örgün eğitimden açık liseye geçiş nedenleri olarak akademik başarısızlık, disiplin suçları, öğretmen ve idarecilerin etkisi gibi değişkenlerin önemini öncelerken bizim çalışmamızda ise yaş, cinsiyet, aile gelir durumu, üniversitede okunmak istenen bölüm, herhangi bir işte çalışma durumu, Covid19'un açık liseye geçiş sürecindeki etki durumu, sınıf tekrarı yapılıp yapılmadığı ve açık öğretime kaçıncı sınıftan itibaren geçildiği gibi değişkenler incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmamızın amacı örgün öğretimden açık liseye geçen öğrencilerin geçiş nedenlerinin incelenmesidir. Araştırmamızın ulaşılmak istenen diğer hedefleri ise şu şekildedir:

1. Açık liseye geçme durumunda öğrencilerin yaş, cinsiyet ve aile gelir düzeyi gibi demografik verilerin incelemek.
2. Hedeflenen üniversite tercihi ile açık liseye geçiş durumu arasındaki bağlantıyı incelemek.
3. Covid19 süreci ile açık liseye geçme durumu arasındaki örüntüyü incelemek.
4. Öğrencilerin açık liseden beklentilerini incelemek.
5. Öğrenciler açısından açık öğretimde okumanın örgün öğretimden farklılıklarını incelemek.

Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Bu araştırma 11. ve 12. Sınıf öğrencilerinin örgün öğretimden kendi istekleri doğrultusunda açık öğretime geçiş nedenlerini ortaya koymaktadır. Alan yazın tarandığında 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin örgün öğretimden açık öğretime geçmeleri hususunda herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Çalışmamızın bu boyutu özgünlük olarak değerlendirilebilir.

Araştırmanın Varsayımları

- Katılımcılar bilgi formu sorularını içtenlikle, tarafsız ve doğru bir şekilde cevaplamışlardır.
- Örneklem grubundaki katılımcıların cevapları kendi gerçek duygu ve düşüncelerini içermektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Çalışma grubu Erzurum ili Oltu ilçesinde öğrenim gören 11. ve 12. Sınıf çağındaki 20 açık lise öğrencisinden oluşmaktadır.
- Araştırma sonucunda ortaya çıkan bilgiler bilgi formundaki sorular ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeline, araştırma grubuna veri toplama aracına ve veri analiz yöntemine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma modeli ile oluşturulmuştur. Nitel araştırma çalışmada veri elde etmek için görüş ve fikirleri alınan örneklem grubunun kendi deneyimlerinin ve bu deneyimler sonucu elde edilen bilgilerin bir bütünlük içerisinde incelendiği çalışmalardır (Ekiz, 2013). Nitel araştırma modelinde gerçeklik algısı örneklem grubundaki bireylerin görüş ve önerilerinden bağımsız değildir. Olaylar ve durumlar görüşüne başvurulan bireylerin kişisel zihin şemalarıyla değerlendirilir. Nitel çalışmalar belirli durum ve koşullarda gerçekleşen olaylara açıklık getirme amacıyla desenlenmiştir (Yıldırım & Şimşek 2016).

Bu araştırmada nitel araştırma modelinin durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmasında araştırma için elde edilmesi planlanan nitel ve nicel veriler birlikte toplanabilir. Bununla birlikte toplanan verilerden yola çıkılarak belirli bir duruma ait sonuçların gün yüzüne çıkarılması amaçlanmaktadır. Durum çalışması yöntemi ile veri elde edilen çalışmalarda üzerinde araştırma yapılan belirli durumun topyekûn ve ayrıntılı incelenmesi amacıyla ‘nasıl’ ve ‘niçin’ soruları cevaplandırılmaya çalışılır (Yin, 2003). Bizim yaptığımız bu çalışmada ise ‘Açık öğretim lisesi okuyan örgün ortaöğretim yaşındaki bireylerin açık liseyi tercih sebepleri’ araştırılmıştır. Bu amaçla katılımcıların görüşleri bilgi formu aracılığıyla incelenmiştir.

Araştırma Grubu

Açık öğretim lisesi okuyan örgün ortaöğretim yaşındaki bireylerin açık liseyi tercih sebeplerinin araştırıldığı bu çalışmada çalışma grubu olarak Erzurum ili Oltu ilçesinde Oltu Halk Eğitim Merkezinde kayıtlı olan 17-19 yaş aralığındaki yirmi öğrenci belirlenmiştir.

Tablo1. Araştırma Grubunun Demografik Özellikleri

Kişi	Cinsiyet	Yaş	Anne Eğitim Düzeyi	Baba Eğitim Düzeyi	Ekonomik Düzey	Okul Türü	Sınıf Tekrarı	Takviye Ders Alma	Covid-19 Sürecinin Tercihe Etkisi	Üniversitede Okunmak İstenen Bölüm	İşte Çalışma Durumu	Açık Öğretime Seçildiği Sınıf	Açık Lisenin Örgün Liseye Kıyasla Faydaları
K1	Erkek	18	İlkokul	Lise	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Hayır	Evet	Hukuk	Hayır	11	Vakit faydası
K2	Kız	18	Ortaokul	Ortaokul	1001-2500 TL	Fen lisesi	Hayır	Evet	Evet	Tıp	Hayır	12	Devamsızlık sorunu
K3	Kız	19	İlkokul	Ortaokul	1001-2500 TL	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Eczacılık	Hayır	12	Devamsızlık sorunu
K4	Erkek	17	Okur-yazar değil	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Hayır	Evet	Mühendislik	Evet	11	Ekonomik ve vakit faydası
K5	Erkek	18	İlkokul	Ortaokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Hukuk	Hayır	11	Vakit faydası
K6	Kız	17	İlkokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Evet	Öğretmen	Evet	12	Devamsızlık sorunu
K7	Kız	19	Ortaokul	İlkokul	1001-2500 TL	Fen Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Tıp	Hayır	12	Vakit faydası
K8	Kız	18	İlkokul	Ortaokul	1000 TL altı	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Hukuk	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K9	Erkek	18	Okur-yazar değil	Ortaokul	1001-2500 TL	Fen Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Tıp	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K10	Kız	17	İlkokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Eczacılık	Hayır	11	Vakit faydası
K11	Erkek	19	İlkokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Hayır	Evet	Mühendislik	Evet	12	Ekonomik ve vakit faydası
K12	Kız	19	Okur-yazar değil	Lise	1001-2500 TL	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Tıp	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K13	Erkek	18	Okur-yazar değil	Ortaokul	1001-2500 TL	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Öğretmen	Hayır	11	Vakit faydası
K14	Kız	19	Ortaokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Hukuk	Hayır	11	Devamsızlık sorunu
K15	Kız	18	Ortaokul	Ortaokul	1001-2500 TL	Fen Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Tıp	Hayır	11	Vakit faydası
K16	Kız	18	İlkokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Hukuk	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K17	Erkek	17	İlkokul	İlkokul	1001-2500 TL	Anadolu Lisesi	Hayır	Hayır	Hayır	Mühendislik	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K18	Kız	19	İlkokul	İlkokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Evet	Hukuk	Evet	11	Ekonomik ve vakit faydası
K19	Kız	17	Ortaokul	Lise	1001-2500 TL	Fen Lisesi	Hayır	Evet	Hayır	Tıp	Hayır	12	Daha çok çalışma fırsatı
K20	Kız	18	İlkokul	Ortaokul	1000 TL altı	Anadolu Lisesi	Hayır	Evet	Evet	Mühendislik	Evet	11	Daha çok çalışma fırsatı

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla bilgi formu kullanılmıştır. Bilgi formu konunun amacına uygun bir şekilde tasarlanmış ve araştırma grubundaki öğrencilere uygulanmıştır. Bilgi formunda konuyla alakalı çeşitli değişkenler öğrencilerin cevaplandıracağı bir şekilde oluşturulmuştur.

Uzman görüşüne başvurularak oluşturulan bilgi formu 11 sorudan meydana gelmektedir. Araştırmacı tarafından oluşturulan form vasıtasıyla öğrencilerin cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim düzeyleri, ailenin ekonomik düzeyi, katılımcının örgün eğitimdeki okul türü, katılımcının örgün eğitimde sınıf tekrarı edip etmeme durumu, takviye ders alma durumu, Covid19'un açık öğretime geçişteki etkisi, katılımcının üniversitede okumak istediği bölüm, katılımcının bir işte çalışma durumu, açık öğretime kaçıncı sınıftan itibaren geçtiği, açık öğretimin örgün öğretime göre faydaları gibi değişkenler incelenmiştir. Bilgi formu tasarlanırken alan yazın taranmış ve öğrencilerin kişisel bilgilerinden faydalanılmıştır. Form Oltu Halk Eğitim Merkezine kayıtlı araştırmanın problem durumuna uyum sağlayan 20 öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya veri sağlamak için hazırlanan bilgi formu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Oltu Halk Eğitim Merkezi'nde kayıtlı açık öğretim çağındaki 20 öğrenciye uygulanmıştır. Yapılan uygulama sonucunda araştırmamız için veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmamızda elde edilen veriler içerik analizi ile yorumlanmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilere dair örtük anlamları açıklamaya ve tanımlamaya yarayan analiz yöntemidir. İçerik analizinde aynı kavram alanına giren veriler gruplandırılarak yorumlanır. İçerik analizinin verilerin kodlanması temaların bulunması kodların düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması biçiminde üç aşamadan oluşur (Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu çalışmada içerik analizinin aşamaları sıralı olarak takip edilerek elde edilen veriler yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın problem cümlesi hedefinde açık öğretim lisesine kayıt yaptırmış öğrencilere uygulanan bilgi formundan elde edilen veriler yorumlanmış ve elde edilen bulgular ortaya konulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyeti

Erkek	K1,K4,K5,K9,K11,K13,K17
Kız	K2,K3,K6,K7,K8,K10,K12,K14,K15,K16,K18,K19,K20

Çalışmaya 13 kız ve 7 erkekten oluşan 20 kişilik grup katılmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşları

17	K4,K6,K10,K17,K19
18	K1,K2,K5,K8,K9,K13,K15,K16,K20
19	K3,K7,K11,K12,K14,K18

Katılımcıların 9'u 18 yaşında, 6'sı 19 yaşında ve 5 'i de 17 yaşındadır.

Tablo 4. Katılımcıların Anne Eğitim Düzeyleri

Okuryazar değil	K4,K9,K12,K13
İlkokul	K1,K3,K5,K6,K8,K10,K11,K16,K17,K18,K20
Ortaokul	K2,K7,K14,K15,K19

Çalışmaya katılanların anne eğitim düzeyleri; 11'i ilkokul, 5'i ortaokul mezunudur. 4'ü okuryazar değildir.

Tablo 5. Katılımcıların Baba Eğitim Düzeyleri

İlkokul	K4,K6,K7,K10,K11,K14,K16,K17,K18
Ortaokul	K2,K3,K5,K6,K8,K9,K13,K15,K20
Lise	K1,K12,K19

Çalışmaya katılanların baba eğitim düzeyleri; 3'ü lise, 8'i ortaokul, 9'u ise ilkokul mezunudur.

Tablo 6. Katılımcıların Ekonomik Düzeyleri

Düşük	K1,K4,K5,K6,K8,K10,K11,K14,K16,K18,K20
Orta	K2,K3,K9,K12,K13,K15,K17,K19
Yüksek	K7

Çalışmaya katılanların ekonomik düzeyleri; 11'i düşük (10000 tl altı), 8' i orta (10001 ile 25000 TL arası), 1'i de yüksektir (25000 TL üzeri).

Tablo 7. Katılımcıların Örgün Eğitimde En Son Kayıtlı Oldukları Lise Türü

Anadolu İmam Hatip Lisesi	K8,K13
Anadolu Lisesi	K1,K3,K4,K5,K6,K8,K10,K11,K12,K14,K16,K17,K18,K20
Fen Lisesi	K2,K7,K9,K15,K19

Çalışmaya katılanların örgün eğitimde iken kayıtlı oldukları okul türleri; 13'ü Anadolu lisesi, 5'i fen lisesi, 2'si de Anadolu imam hatip lisesidir.

Tablo 8. Takviye Ders Alma Durumu

Evet (Kurs, Etüt Merkezi, Özel Ders vb.)	K2,K3,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K12,K13,K14,K15,K16, K18,K19,K20
Hayır	K1,K4,K11,K17

Çalışmaya katılanlardan 4'ü takviye ders almamakla birlikte, 16'sı takviye ders almaktadır.

Tablo 9. Katılımcıların Açık Öğretimi Seçme Sebeplerinde Covid19 Salgınının Etkisi

Evet (Etkili)	K1,K2,K4,K6,K7,K9,K10,K12,K17,K18,K20
Hayır	K3,K5,K8,K11,K13,K14,K15,K16,K19

Çalışmaya katılanların 11'inde açık öğretim lisesi seçiminde Covid19 salgını etkili rol oynamışken, 9'unda herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Tablo 10. Katılımcıların Üniversitede Okumak İstedikleri Bölümler

Öğretmenlik	K6,K13
Mühendislik	K4,K11,K17,K20
Eczacılık	K3,K10
Hukuk	K1,K5,K8,K14,K16,K18
Tıp	K2,K7,K9,K12,K15,K19

Çalışmaya katılanlardan 6'sı 'Hukuk', 6'sı 'Tıp' , 2'si 'Eczacılık' , 4'ü 'Mühendislik' ve 2'si de 'Öğretmenlik' bölümünde okumak istemektedir.

Tablo 11. Katılımcıların Bir İşte Çalışma Durumu

Evet	K4,K6,K11,K18,K20
Hayır	K1,K2,K3,K5,K7,K8,K9,K10,K12,K13,K14,K15,K16,K17,K19

Çalışmaya katılanlardan 15'i herhangi bir işte çalışmazken, 5'i çalışmaktadır.

Tablo 12. Katılımcıların Açık Öğretime Geçtiği Sınıf Düzeyleri

11. Sınıf	K1,K4,K5,K10,K13,K14,K15,K18,K20
12. Sınıf	K2,K3,K6,K7,K8,K9,K11,K12,K16,K17,K19

Çalışmaya katılanlardan 9'u 11. Sınıfta, 11'i 12. Sınıfta iken açık öğretime geçmiştir.

Tablo 13. Katılımcılara Göre Açık Öğretimin Örgün Öğretime Göre Faydası

Vakit Faydası	K1,K5,K7,K10,K13,K15
Devamsızlık Sorunu	K2,K3,K6,K14
Ekonomik ve vakit faydaları	K4,K11,K18
Daha çok ders çalışma fırsatı	K8,K9,K12,K16,K17,K19,K20

Çalışmaya katılanlardan 6'sı 'Vakit faydası', 4'ü 'Devamsızlık sorunu', 3'ü 'Ekonomik ve vakit faydası ve 7'si de 'Daha çok çalışma fırsatını açık öğretim lisesinin örgün liseye göre faydaları olarak ifade etmektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışma Erzurum ili Oltu ilçesi Oltu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne kayıtlı örgün eğitim hayatında herhangi bir disiplin cezası almamış, sınıf tekrarı yapmamış ve kendi isteğiyle 11. ve 12. Sınıfta okurken açık öğretime kaydını yaptırmış 20 öğrenci ile sürdürülmüştür. Çalışma kapsamında örneklem grubundaki öğrencilerin örgün öğretimden açık öğretime geçme sebepleri incelenmeye çalışılmıştır. Örneklem grubundan elde edilen veriler analiz edilerek çalışmanın sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alan yazın tarandığında bu çalışma ile sadece Yüksel (2021) tarafından hazırlanan 'Van İlindeki Orta Öğretim Öğrencilerinin Açık Liseye Geçiş Nedenleri' başlıklı yüksek lisans teziyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Her iki çalışma da öğrencilerin açık liseye geçiş nedenlerinin farklı değişkenler bağlamında incelemektedir. Bu çalışmanın Yüksel (2021) tarafından yapılan çalışmadan farkı ise örneklem grubumuzdaki öğrenciler herhangi bir disiplin cezası almamış, sınıf tekrarı yapmamış ve okula uyum sorunu yaşamayan bireylerden oluşmasıdır. Bu durumun dışında veri toplama teknikleri bakımından da iki çalışma farklılık göstermektedir. Yüksel (2021) araştırmasına öğrenci, öğretmen ve idarecilerle görüşme yoluyla veriler toplarken bu çalışmada veri toplama aracı olarak sadece öğrencilere uygulanan bilgi formu kullanılmıştır.

Çalışmanın örneklem grubu 13 kız ve 7 erkekten oluşmaktadır. Araştırmaya katılan ve üniversite okumak isteyen kız öğrenci sayısının çokluğu TÜİK tarafından yapılan ve 2022' de yayımlanan 'Üniversitede Okuyan Kız Öğrenci Sayısı Erkek Öğrenci Sayısını Solladı!' başlıklı haberle benzerlik göstermektedir (Kamudan Haber, 2022). Ancak açık öğretime geçen kız öğrencileri sayısının fazla olması, kız öğrencilerin fazlalaşmaya başlamasından ziyade, açık öğretime geçme sebepleri arasında cinsiyete bağlı sebeplerin de olup olmadığının araştırılması gerektiği sonucunu çıkarmaktadır.

Çalışmadan elde edinilen bilgiye göre, çalışmaya katılan öğrencilerden 5'inin içerisinde bulunduğu ailenin sosyoekonomik düzeyleri düşük olduğu için çalışmak zorunda oldukları görülmüştür. Diğer öğrencilerin maddi bir kaygıları olmadığı için herhangi bir işte çalışma durumları bulunmamaktadır. Çalışma bu yönüyle, ekonomik kaygılara sahip olan öğrencilerin herhangi bir işte çalışma durumlarının paralellik gösterdiğini açığa çıkarmaktadır.

Örneklem grubunda yer alan bütün öğrencilerin örgün eğitimde iken sınıf tekrarı yapmadığı görülmüştür. Aksine, bu öğrencilerin açık öğretime geçiş amaçlarından birinin, akademik kaygılar olduğu ve daha iyi bir lisans bölümü kazanmak için açık öğretime geçiş yatıkları ifade edilebilir. Literatürde bu bağlantı dahilinde herhangi bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Çalışma kapsamında elde edilen bu sonuçla ilgili alan yazına bir yenilik kazandırılması öngörülmektedir.

Çalışmaya katılan öğrenciler örgün eğitimden; vakit faydası, ekonomik sebepler, devamsızlık sorunu ve daha çok çalışma isteği ile açık öğretimi tercih etmişlerdir. Öğrencilerin genel durumu değerlendirildiğinde; tıp, eczacılık, mühendislik, hukuk ve öğretmenlik gibi yerleşilmesi zor olan bölümleri tercih ettikleri görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, öğrencilerin açık öğretime geçiş nedenleri arasında vakit faydası, devamsızlık sorunu, ekonomik sebepler ve daha çok çalışma isteği yer almaktadır. Bu öğrencilerin çoğunluğu, tıp, eczacılık, mühendislik, hukuk ve öğretmenlik gibi üst düzey bölümlere yerleşme isteği bildirmişlerdir. Bu nedenle, katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu takviye ders almaktadır. Türkiye'de üniversiteye girişin belli bir sınav dahilinde olduğu göz önüne alındığında, açık öğretime geçişin daha iyi bir üniversite kazanma amacıyla yapıldığı hipotezi üzerinde daha fazla çalışılmalıdır. Bu bağlamda, üniversiteye yerleştirme ve eğitim sistemine yönelik yeni uygulamaların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

Örneklem grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğu ekonomik açıdan orta ve alt düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ancak sosyoekonomik koşulları kötü olsa da, çalışma grubundaki öğrencilerin sadece küçük bir kısmının ekonomik getirisi olan bir işte çalıştığı saptanmıştır. Bu durum da çalışmaya katılan öğrencilerin açık öğretimi, olumsuzluk veya başarısızlık nedeniyle değil, başarılarını artırmak ve kendilerini geliştirmek amacıyla tercih ettikleri sonucuna ulaştırmıştır.

Öneri olarak, bu durumun ülke genelindeki açık öğretim öğrencileri için de geçerli olup olmadığının incelenmesi ve bu konudaki çalışmaların alan yazınına yeni bir bakış açısı kazandırması önerilmektedir. Ayrıca, çalışmamızın küçük bir doğu ilçesinde yapılması sebebiyle açık öğretime geçiş yapan öğrencilerin kültürel sebepler bağlamında açık öğretime geçiş yapmış olabilecekleri de düşünülerek, açık öğretime geçişte kültürel sebepleri inceleyen bir araştırmanın da literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Tüm bunlarla beraber, açık öğretime geçiş yapan öğrencilerdeki cinsiyet farklılığına bakıldığında, açık öğretime geçişte cinsiyetin rolüne ilişkin çalışmaların yapılması da oldukça önemli olacaktır. Bu çalışmanın ilerleyen zamanlarda yapılacak olan daha geniş örneklemli çalışmalara ışık tutması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

Alkan, C. (1987). Öğrenme-öğretme süreçleri ilkeler. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *20*(1), 209-229.
Dewey, J. (1934). The supreme intellectual obligation. *Science*, *79*(2046), 240-243.
Spinosa, C., Flores, F., & Dreyfus, H. L. (1999). *Disclosing new worlds: Entrepreneurship, democratic action, and the cultivation of solidarity*. MIT press.
Demirel, Ö. (2011). Eğitimde yeni yönelimler (5. Baskı). *Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.*
Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
Güneş, F., & Deveci, T. (2020). *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
Kör, H. (2013), *Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin çok yönlü - çapraz karşılaştırılması: Kırıkkale Üniversitesi ve Hitit Üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
Kör, H., Çataloğlu, E., & Erbay, H. (2013) Uzaktan ve Örgün Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması, *Technology Special, 12*(2);267-279.
İşman, A. (2011), *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Morgan, C. (1993), *Psikolojiye giriş*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
Özden, Y. (2002). *Eğitimde yeni değerler - eğitimde dönüşüm*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Uluğ, F. & Kaya, Z. (1997). *Uzaktan eğitim yaklaşımıyla ilköğretim*. Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı.
Stevenson, R. B. (2007). Schooling and environmental education: contradictions in purpose and practice. *Environmental Education Research, 13*(2),139-153.
Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*. 3rd ed. California: Sage Publications, Thousand Oaks.
Yüksel, (2021). *Van ilindeki orta öğretim öğrencilerinin açık liseye geçiş nedenleri*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
TDK. (2023). www.tdk.gov.tr Erişim tarihi: 15.04.2023
Kamudan haber.net, (2022) internet sitesinden 03.04.2023 tarihinde alınmıştır. (https://www.kamudanhaber.net/universitede-okuyan-kiz-ogrenci-sayisi-erkek-ogrenci-sayisini-solladi-iste-oranlar). Erişim tarihi: 14.04.2023

EXTENDED ABSTRACT

The number of students transferring from formal education to open high school in Turkey has been increasing in recent years. Studies investigating the reasons for students' transition to open high schools are limited. Studies are mainly related to open high school program applications. Our study, on the one hand, is a study that explains the reasons for the transition from formal education to open high school in the education process with the situation analysis method. Yüksel (2021), in his study, examined the reasons for the transition of secondary school students in Van to open high school. While this study is similar to our study in terms of theoretical structure, the two studies are different from each other in terms of scope. Another difference between the two studies is that while Yüksel (2021) examined the importance of variables such as academic failure, disciplinary offenses, and the effect of teachers and administrators as the reasons for transitioning from formal education to open high school, in our study, on the other hand, variables such as age, gender, family income status, the department desired to study at the university, the status of working in any job, the

effect of Covid19 on the transition to open high school, whether the grade is repeated or not, and from which grade the open education is started were examined.

This research was consisted of a qualitative research model. Qualitative research is the study in which the experiences of the sample group whose opinions and ideas are taken to obtain data and the information obtained as a result of these experiences are examined in a whole (Ekiz, 2013). In the qualitative research model, the perception of reality is not independent of the opinions and suggestions of the individuals in the sample group. Events and situations are evaluated with the personal mind schemas of the individuals whose opinion is consulted. Qualitative studies are designed to clarify events that occur in certain situations and conditions (Yıldırım & Şimşek 2016). In this study, in which the reasons for choosing open high school among individuals at the age of formal secondary education studying at open education high schools were investigated, twenty students aged 17-19, registered in Oltu Public Education Center in Erzurum province Oltu district, were determined as the study group.

In this study, an information form was used to collect data. The information form was designed in accordance with the purpose of the subject and applied to the students in the research group. Various variables related to the subject were created in the information form in a way that students could answer. The information form which was prepared to provide data for the research was applied to 20 students in the open education age registered at Oltu Public Education Center in the 2022-2023 academic year. As a result of the application, data were obtained for our research.

The data obtained in our study were interpreted by content analysis. Content analysis is an analysis method that helps to explain and define the implicit meanings of the obtained data. In content analysis, data that fall into the same concept area are grouped and interpreted. Content analysis consists of three stages in the form of coding the data, finding the themes, arranging the codes and interpreting the findings (Yıldırım & Şimşek, 2016). In this study, the stages of content analysis were followed sequentially and the data obtained were interpreted.

According to the information obtained from the study, it was observed that 5 of the students participating in the study had to work because their families had low socioeconomic levels. Since other students do not have any financial concerns, they do not have a job. In this respect, the study reveals that the working conditions of students who have economic concerns are parallel to each other.

It was observed that all students in the sample group did not repeat a grade while in formal education. On the contrary, it can be stated that one of the aims of these students' transition to open education is academic concerns and they move to open education in order to gain a better undergraduate degree. It is seen that there is no study within this connection in the literature. It is foreseen that this result obtained within the scope of the study will bring an innovation to the related literature.

Students who participated in the study from formal education preferred open education because of the time benefit, economic reasons, absenteeism problem and the desire to work more. When the general situation of the students is evaluated; it is seen that they prefer

departments that are difficult to settle in such as medicine, pharmacy, engineering, law and teaching.

As a result, among the reasons for students to switch to open education are time benefit, absenteeism problem, economic reasons and the desire to work more. The majority of these students expressed a desire to settle in higher-level departments such as medicine, pharmacy, engineering, law and teaching. It has been determined that the majority of the students in the sample group are at the middle and lower level in terms of economics. However, it was determined that only a small part of the students in the study group worked in a job with economic income, even though their socioeconomic conditions were bad. This situation led to the conclusion that the students participating in the study preferred open education not because of negativity or failure, but in order to increase their success and improve themselves.

As a suggestion, it is suggested to examine whether this situation is also valid for open education students across the country and to give a new point of view to the literature of studies on this subject. In addition, considering that the students who transitioned to open education may have switched to open education in the context of cultural reasons due to the fact that our study was conducted in a small eastern district, it is thought that a study examining the cultural reasons for the transition to open education may contribute to the literature. In addition to all these, considering the gender difference in students who transition to open education, it will be very important to conduct studies on the role of gender in the transition to open education. It is hoped that this study will shed light on future studies with larger samples.